

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
DANYLO HALYTSKY LVIV NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY
DEPARTMENT OF UKRAINIAN STUDIES

TOTALITARIANISM AS A SYSTEM OF DESTRUCTION OF NATIONAL MEMORY

Materials of the All-Ukrainian scientific-practical conference
with international participation

Lviv,
June 11 - 12, 2020

Т 63 Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті
[текст] : збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 11 – 12 червня 2020 року / науковий редактор Тетяна Єщенко. – Львів: Друкарня Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 2020. - 556 с.

ISBN 978-617-7196-23-4

Наукова рада:

д-р істор. наук, професор Ігор Коляда;
д-р істор. наук, професор Микола Зеркаль;
д-р мед. наук, професор Олександр Кіцера;
д-р пед. наук, доцент Людмила Новаківська;
д-р філос. наук, професор Микола Козловець;
д-р істор. наук, професор Іван Крупський;
д-р філос. наук, професор Василь Лизанчук;
д-р політ. наук, професор Валерій Бортніков;
д-р істор. наук, професор Іван Зуляк;
д-р істор. наук, професор Микола Слободянюк;
д-р психол. наук, професор Мирослав Савчин;
д-р філос. наук, професор Олександр Кирилюк;
д-р істор. наук, професор Олег Мельничук;
д-р істор. наук, професор Віктор Шарпатий;
д-р філос. наук, професор Надія Гапон;
д-р психол. наук, професор Наталія Кривоконь;
д-р істор. наук, професор Володимир Старка;
д-р істор. наук, професор Алла Киридон;
д-р істор. наук, професор Людмила Бабенко;
д-р істор. наук, доцент Андрій Криськов;
д-р мистецтвознавства Віолетта Дутчак;
д-р пед. наук, професор Анатолій Вихрущ

д-р філос. наук, професор Ірина Фаріон;
д-р філос. наук, професор Павло Содомора;
д-р філос. наук, професор Віталій Жадько;
д-р філос. наук, професор Любов Юрченко;
д-р філос. наук, професор Бойченко;
д-р політ. наук, професор Алла Бортнікова;
д-р пед. наук, професор Токмань;
д-р філос. наук, професор Ігор Чорний;
д-р мед. наук, професор Андрій Вергун;
д-р культурології, професор Ольга Копієвська;
д-р філос. наук, професор Ірина Колеснікова;
д-р істор. наук, професор Галина Стародубець;
д-р сільськ-госп. наук, професор Оріся Цісарик;
д-р істор. наук, професор Олександр Комарніцький;
д-р істор. наук, професор Сергій Адамович;
д-р істор. наук, професор Степан Борчук;
д-р мистецтвознавства, професор Ганна Карась;
д-р філос. наук, професор Олександр Холод;
д-р істор. наук, професор Олександр Кривоконь;
д-р наук із соціальних комунікацій, професор Ігор Павлюк;
д-р істор. наук, професор Володимир Сергійчук

Редакційна рада:

канд. філос. наук, доцент Тетяна Єщенко (науковий редактор);
канд. філос. наук, доцент Надія Черкес; канд. істор. наук, доцент Наталія Божко;
канд. істор. наук Наталія Гірня; канд. філос. наук Марта Дрогомирецька;
канд. філос. наук Ірина Козелко; канд. істор. наук Віра Мельник;
канд. пед. наук Галина Стечак; канд. філос. наук Світлана Ягело; D. Of S. Ігор Ходак

Автори несуть повну відповідальність за грамотність поданих текстів, точність наведених фактів, цитат, покликань, статистичних даних, власних імен, оформлення бібліографії.

Редакційна рада має право на скорочення матеріалів.

Затверджено на засіданні кафедри українознавства Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (протокол № 10 від 19.05.2020 року)

ВИСОКОПОВАЖНА НАУКОВА ГРОМАДО!

Гостинно вітаю учасників усеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю **«Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті»**, що відбувається у ці дні дистанційно в одному з найстаріших вишів Європи, - Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького. Наш заклад продовжує 235-річну історію лідерства на теренах вищої медичної освіти, посідаючи високі щаблі у рейтингах і конкурсах. Зокрема за вагомий внесок у розвиток науки колектив отримав відзнаку «Web of Science Awards 2019», а за даними міжнародної бази «Scopus» університет є одним із найкращих з-поміж медичних ЗВО України, неодноразово був нагороджений золотими медалями і дипломами за активну участь у розбудові національної освіти, визнаний лідером міжнародної і інноваційної діяльності на міжнародних виставках і конкурсах. Причина такого успіху - наукові творчі колективи, які витворюють шляхетне ім'я ЛНМУ, примножують здобутки новими перемогами й науковими надбаннями.

Програма конференції вражає широким колом дискусії, що охоплює українознавчі студії з мови, історії і культури про національну пам'ять і тоталітаризм. Приємно відзначити, що у колі учасників заходу професори і доценти не тільки з гуманітаристики, а й з медицини і фармації, які досліджують вкрай зболені сторінки історії нашої країни, непросту долю української інтелігенції (лікарів, фармацевтів, студентів), яким довелося пройти крізь арешти, тюрми і заслання за тоталітарної доби. Гідне подиву й академічне представництво учасників конференції, а це понад 150 учених з України, Польщі, серед них - 50 докторів наук, професорів, 60 кандидатів наук, доцентів з науково-дослідних установ та провідних університетів України і Європи: Інституту народознавства НАН України (м. Львів), Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України (м. Львів), Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України (м. Київ), Національного музею Голодомору-геноциду тощо. Останнє вказує на значущість окресленої проблематики конференції і заслуговує на схвалення. Географія учасників охоплює різномірні регіони України, а це понад 27 міст: Київ, Харків, Одеса, Вінниця, Житомир, Запоріжжя, Черкаси, Маріуполь, Дрогобич, Івано-Франківськ, Тернопіль, Луцьк, Умань, Переяслав-Хмельницький, Кам'янець-Подільський та ін.

Розуміємо вагу українознавства для виховного і освітнього процесу, для формування патріотизму та почуття гідності кожного студента, підтримуємо плекання гуманітарних дисциплін, особливо українознавчих. Кафедра українознавства працює над науковою темою **«Формування національно-свідомої особистості студента як державотворця»** й упроваджує теоретичні напрацювання у навчальний процес.

Бажаю Вам успіхів в роботі конференції, плідних наукових дискусій, обміну творчими доробками. Ваша участь є великою честю для нас.

З належною пошаною,
ЗІМЕНКОВСЬКИЙ БОРИС СЕМЕНОВИЧ,
Голова оргкомітету, ректор Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, академік НАМН України, доктор фармацевтичних наук, професор, заслужений працівник вищої школи України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки

Пам'яті дочасно згаслих українців присвячено...

Стежками Болючої Пам'яті

Із заходу на схід біжать дороги,
Трамбуючи родючий чорнозем.
В неписаних рядках — нові тривоги,
Мов пелюстки пригаслих хризантем.

Криваві краплі в кетягах калини
Мовчать про те, що в Лету відпливало,
А на просторах завтрашньої днини
Ячить орлине зранене крило.

О, скільки їх, орлів блакитнооких
Підтяв жажний тоталітарний меч! —
Ген від тайги до Кримських гір високих
Не гаснуть свічі пам'яті. Без меж

Катівень наґратовано холодних
З печаттю надсекретних диктатур...
Підводиться з розколини безодні
Згвалтованої долі сірий мур.

Та хоч страшить страхіттями страшними
З минулого пречорна чорнота, -
Пагінчиками свіжими й новими
Прядеться нитка волі золота

У візерунну вишиту сорочку:
Наперекір негодам — ми живі!
І на світанку кольорів шнурочки
В перлистих росах блиснуть у траві.

Надія Черкес,
*кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства
Львівського національного медичного університету
імені Данила Галицького, член НСПУ, АУП,
лауреат численних міжнародних та національних
літературно-мистецьких премій*